

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Інтелектуальна власність

Шифр та назва спеціальності

101 – Екологія

Інститут

ННІ економіки, менеджменту і міжнародного бізнесу

Освітня програма

Інженерна екологія

Кафедра

Економіка бізнесу і міжнародні економічні відносини

Рівень освіти

Магістр

Тип дисципліни

Загальна, Обов'язкова

Семестр

2

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Шуба Ірина Володимирівна

iryna.shuba@khpi.edu.ua

Кандидат технічних наук, доцент, доцент

Досвід педагогічної роботи – 14 років. Автор та співавтор понад 50 наукових та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін: «Інтелектуальна власність», «ІТ право», «Інтелектуальна власність в комп'ютерній та програмній інженерії», «Основи Web технологій», «Основи інтелектуальної власності», «Інформаційна аналітика цифрових інновацій», «Патентна інформація, документація та хмарні ресурси», «Право промислової власності».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна "Інтелектуальна власність" розвиває знання та навички у сфері інтелектуальної власності, таких як правові та економічні аспекти при створенні об'єктів права інтелектуальної власності, набуття прав, розпорядження набутими правами та захист порушених прав на об'єкти інтелектуальної власності, вивчення ролі інтелектуальної власності в економічному та культурному розвитку суспільства, формування вмінь та навичок для застосування у професійній діяльності стосовно регулювання правовідносин, пов'язаних з правом інтелектуальної власності.

Мета та цілі дисципліни

Оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками в сфері інтелектуальної власності. Формування вмінь та навичок для застосування у професійній діяльності стосовно регулювання правовідносин, пов'язаних з правом інтелектуальної власності.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальне завдання - реферат. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК-4. Здатність розробляти та управляти проектами

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.

СК-3. Здатність до використання принципів, методів та організаційних процедур дослідницької та/або інноваційної діяльності

СК-4. Здатність застосовувати нові підходи до аналізу та прогнозування складних явищ, критичного осмислення проблем у професійній діяльності.

СК-6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування

Результати навчання

РН-4. Знати правові та етичні норми для оцінки професійної діяльності, розробки та реалізації соціально-значущих екологічних проектів в умовах суперечливих вимог

РН-5. Демонструвати здатність до організації колективної діяльності та реалізації комплексних природоохоронних проектів з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень

РН-8. Уміти доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу.

РН-9. Знати принципи управління персоналом та ресурсами, основні підходи до прийняття рішень в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог

РН-18. Уміти використовувати сучасні методи обробки і інтерпретації інформацій при проведенні інноваційної діяльності.

РН-19. Уміти самостійно планувати виконання інноваційного завдання та формулювати висновки за його результатами.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 90 год. (3 кредитів ECTS): лекції – 16 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 58 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступної дисципліни «Інноваційне підприємництво та управління стартап проектами»

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовується проектний підхід до навчання, ігрові методи, акцентується увага на застосуванні інформаційних технологій при вивченні інтелектуальної власності. Навчальні матеріали доступні студентам через платформу Moodle система learning management systems.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Введення до інтелектуальної власності

Поняття права інтелектуальної власності, об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності, становлення системи правової охорони інтелектуальної власності, місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку держави, система законодавства України по ІВ.

Тема 2. Право промислової власності. Винаходи (корисні моделі) та промислові зразки

Особливості правової охорони винаходів (корисних моделей) та промислових зразків, поняття службових винаходів, оформлення і подача заявки на винахід (корисну модель) в Україні, оформлення і подача заявки на промисловий зразок в Україні, міжнародна охорона винаходів (корисних моделей), промислових зразків.

Тема 3. Право інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг

Функції та основні поняття засобів учасників господарського обороту), особливості правової охорони знаків для товарів та послуг (торговельних марок), особливості правової охорони фірмових найменувань, особливості правової охорони вказівок походження товарів, термін дії майнових прав інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації, державна реєстрація прав на знак для товарів і послуг, міжнародна охорона прав на торговельні марки.

Тема 4. Право інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності

Особливості набуття прав на сорти рослин, породи тварин, охорона топології інтегральних мікросхем, комерційна таємниця як об'єкт інтелектуальної власності, охорона прав на наукові відкриття.

Тема 5. Право інтелектуальної власності: об'єкти авторського права і суміжних прав

Основні поняття авторського права види об'єктів авторського права, правове регулювання правовідносин у сфері авторського права, державна реєстрація авторського права на твір, використання та вільне використання об'єктів авторського права, колективне управління майновими правами на об'єкти авторського права, основні поняття та види об'єктів суміжних прав, термін дії майнових прав на об'єкти авторського та суміжного права.

Тема 6. Розпорядження майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності

Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності (види, способи, особливості, учасники процесу комерціалізації), ліцензійна форма торгівлі при розпорядженні правами, ліцензійні договори, ціна ліцензії, договір комерційної концесії (франчайзинг)

Тема 7. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності. Недобросовісна конкуренція

Способи порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності, форми та способи захисту прав, недобросовісна конкуренція як спосіб порушення права інтелектуальної власності, види недобросовісної конкуренції.

Тема 8. Право інтелектуальної власності в цифровому світі

Об'єкти інтелектуальної власності в цифровому просторі, особливості існування та захисту об'єктів інтелектуальної власності у соціальних мережах, питання штучного інтелекту та права інтелектуальної власності.

Теми практичних занять

Тема 1. Роль інтелектуальної власності в економічному та культурному розвитку суспільства

Вивчення кейсів щодо порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності, розгляд специфіки права інтелектуальної власності.

Тема 2. Особливості набуття прав на винаходи, корисні моделі та промислові зразки (4 години)

Ознайомлення з процедурою набуття прав на винаходи та корисні моделі, склад заявки та формули винаходу (корисної моделі), розгляд етапів діловодства, ознайомлення з процедурою

Тема 3. Ознайомлення з особливостями проведення патентного пошуку.

Ознайомлення з відкритими науково-технічними джерелами та патентними базами, розгляд процедури проведення патентного пошуку.

Тема 4. Особливості створення та набуття прав на торговельні марки. Фірмовий стиль компанії

Ознайомлення з процедурою набуття прав на торговельні марки та етапи діловодства, ознайомлення з процедурою державної реєстрації.

Тема 4. Реєстрація авторського права в Україні. Особливості охорони об'єктів авторських прав

Ознайомлення зі специфікою об'єктів авторського права створених на замовлення та при виконанні службових обов'язків, розгляд процедури набуття прав на об'єкти авторського права та етапи діловодства, ознайомлення з процедурою державної реєстрації.

Тема 5. Життєвий цикл об'єктів інтелектуальної власності. Розрахунок вартості об'єкту інтелектуальної власності

Розгляд способів комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

Тема 6. Контрафакція і піратство як світова проблема

Вивчення кейсів щодо порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності та прояви недобросовісної конкуренції.

Тема 7. Реалізація прав у мережі Інтернет, угода користувача

Розгляд об'єктів інтелектуальної власності в цифровому просторі, перегляд угод користувача різних продуктів.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Дисципліна передбачає виконання індивідуального завдання у вигляді реферату. Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (відео, статті) для самостійного вивчення та аналізу.

Література та навчальні матеріали

Основна література:

1. Конспект лекцій з дисципліни "Інтелектуальна власність" [Електронний ресурс] : для студентів усіх ліцензованих спец. НТУ "ХПІ" ден. та заоч. форми навчання / уклад. І. В. Шуба ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2021. – 93 с.
<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53945>
2. Попова Л. М. Інтелектуальна власність : підручник / Л. М. Попова, А. В. Хромов, І. В. Шуба ; Харків. нац. ун-т буд-ва та архітектури. – Харків : Федорко М. Ю., 2021. – 262 с.
<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/55638>
3. Інтелектуальна власність: магістерський курс : підручник / П. Г. Перерва [та ін.] ; ред.: П. Г. Перерва, В. І. Борзенко, Т. О. Кобелева ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Планета-Прінт, 2019. – 1002 с. <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/41572>
4. Цивільний Кодекс України. Книга четверта. Право інтелектуальної власності (Закон України від 16.01.2003 № 435-IV) / Уклад. О. Руденок. – Х.: Фактор, 2003. – 472 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
5. Капінос М. М. Інтелектуальна власність : підручник / М. М. Капінос, Е. Т. Лерантович, М. М. Солощук ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : Друкарня Мадрид, 2016. – 396 с
<https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/394627>
6. Сисоєв Ю.О. Інтелектуальна власність [Текст] : навч. посіб. / Ю. О. Сисоєв, Ю. В. Широкий ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т". - Харків : ХАІ, 2020. - 79 с. : рис. - Бібліогр.: с. 70-71.
7. Цибульов П. М. Управління інтелектуальною власністю : Навчальний підручник. – К.: Держ. Ін-т інтел. власн., 2019. – 312 с.
8. Жаров В.О. Захист інтелектуальної власності в Україні : навч. посіб. – К.: «Інст. інтел. власн. і права», 2006. - 88с.

Додаткова література:

1. Цибульов П.М., Чеботарьов В.П. Популярно про інтелектуальну власність: абетка / За заг. ред. М.В.Паладія. - К.: ТОВ "Альфа-ПК", 2004. - 56 с.
2. Цифрова інтелектуальна власність в інноваційній діяльності (тлумачний словник) / Н.О. Артамонова, М. М. Капінос, І.В. Шуба. – Харків: НТУ «ХПІ», 2021 р. – 191 с.
3. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», від 05.07.1994, № 850-IV, ред. від 15.04.2023 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>
4. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки», від 15.12.1993, № 850-IV, ред. від 15.04.2023 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>
5. Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг», від 15.12.1993, № 3689-XII, ред. від 15.04.2023 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>
6. Закон України «Про авторське право та суміжні права», від 31.12.2022, №2811-IX, ред. від 15.04.2023 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді поточного оцінювання. Залік: контрольна робота (40%); практичні заняття (30%) та реферат (30%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

31.08.2024

Завідувач кафедри
Петро ПЕРЕРВА

31.08.2024

Гарант ОП
Євгенія МАНОЙЛО